

στολή τῆς Κ. Δεγεθριάντης δὲν δύναται ἄλλως νὰ θεωρηθῇ, εἰμὴ οἷα καὶ πραγματικῶς ὑπῆρξεν, ἀντικείμενον δηλαδὴ ἱστορικῆς περιεργείας καὶ οὐχὶ αὐθεντεία, ἐξαίρεσις καὶ οὐχὶ κανὼν. Εἴμεθα λοιπὸν ἠναγκασμένοι, μὲ μεγάλην ἡμῶν λύπην, νὰ ἀμφισβητήσωμεν ταῖς ἀναγνωστρίαις ἡμῶν τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ διορίζωνται πρεσβεύταιραι, τοῦλάχιστον καθ' ἣν ἔννοιαν ἐγένετο χρῆσις τῆς λέξεως μέχρι τοῦδε. Πρὸς ἀποζημίωσιν ὅμως αὐτῶν, εὐχόμεθα ἐξ ὅλης καρδίας ἵνα τινὲς γενῶσι πρεσβεύταιραι κατ' ἄλλην τῆς λέξεως σημασίαν, δηλαδὴ νὰ γενῶσι σύζυγοι πρεσβευτῶν ὅθεν, ὅπως μὴ ἀφήσωμεν εἰς αὐτάς τὴν ἐλαχίστην ἀμφιβολίαν ὡς πρὸς τὰ προνόμια τὰ παρορμαρτοῦντα τὴν τοιαύτην των ιδιότητα, θέλομεν ἐν τοῖς ἐξῆς ἀναρυνῆσαι μετὰ ἐπιστάσις τὰ νενομισμένα δικαίωματα τῆς συζύγου πρεσβευτοῦ.

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ προσεχές.)

ΤΥΧΗΣ ΕΥΝΟΙΑ ΚΑΙ ΔΥΣΜΕΝΕΙΑ.

Ο Ἰάκωβος ἦν υἱὸς ἀλιέως κατοικοῦντος εἰς τὸ χωρίον Σαινμάλο. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ τὸν παρελάμβανεν εἰς τὴν λέμβον του ὡσάνκεις ἐφάρευν, ἔχων πάντοτε κατὰ νοῦν ὅτι ὁ υἱὸς του θὰ κληρονομήσῃ μίαν ἡμέραν τὰ δίκτυά του καὶ τὴν τέχνην του· ἀλλ' ὁ Ἰάκωβος δὲν ἐφαίνετο, ἔχων μεγάλην κλίσιν εἰς τὸ πατρικὸν ἐπάγγελμα, διότι ὡσάνκεις ὁ πατὴρ του τὸν ἐσυμβούλευε καὶ τὸν ἐδίδασκε τὴν ἀλιευτικὴν τέχνην ἥκουε μὲν εὐσεβάστως τὴν διδασκαλίαν, ἀλλ' ὁ νοῦς του ἔτρεχεν ἄλλου, καὶ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐνῶ ἡ θάλασσα ἦτο τρικυμιώδης ὁ γέρον νούτης παρετήρησεν ὅτι ὁ υἱὸς του ἦτο ἐντελῶς ἀφηρημένος καὶ οὐδ' ἐπρόσεχεν εἰς τὰ ἀφρίζοντα κύματα, ἀλλ' ἐφαίνετο ὡς ἂν εὕρισκετο εἰς ἔκστασιν καὶ προσεμεδίει εἰς ἀόρατόν τινα ὁπτασίαν. «Αἶ Ἰάκωβε, εἶπεν ἀποτόμως, ποῦ ἔχεις τὸν νοῦν σου;» Ὁ Ἰάκωβος ἐξαφνισθεὶς, συνῆλθεν εἰς ἑκυτόν καὶ ἀπεκρίθη· «Ἦκουσα, πάτερ μου, μίαν φωνὴν ἐνδόμυχον, ἥ ὅποια ἔψαλλε χωρὶς νὰ φαίνεται.»

Τὴν ἀλλόκοτον τύττην ἀπόκρισιν ἀκούσας ὁ πατὴρ ἔσεισε τὴν πολιὰν κεφαλὴν του λέγων καθ' ἑαυτόν, «Αὐτὸ τὸ παιδί εἶναι ἀδύνατον νὰ γίνῃ καλὸς ψαράς. Τί λοιπὸν νὰ τὸν κάμωμεν καὶ ποῖος νὰ βοηθήσῃ καὶ ἡμᾶς τοὺς γονεῖς του εἰς τὰ γηρατεία μας;»

Ὁ Ἰάκωβος δὲν ἐτόλμησε νὰ ἐκμυστηρευθῇ τὴν ἐπιθυμίαν τὴν ὁποίαν εἶχε, νὰ γίνῃ αἷαν ἡμέραν περίφημος μουσικὸς εἰς οὐδένα ἄλλον, πλὴν τῆς ἀδελφῆς του Ζακελίνας, διότι αὐτὴ ὄχι μόνον δὲν ἐτόν ἐνέπαιζεν, ἀλλὰ μάλιστα τὸν ἥκουε θαυμάζουσα, ἐνίοτε δὲ καὶ τρέμουσα, ἐπεὶ δὲ τῇ ἐφαίνετο ὅτι κατεῖχε τὸν ἀδελφόν της τὸ δαιμόνιον, καὶ μίαν ἡμέραν, τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς του, τῷ ἐδῶρσε μικρὸν βιολίον τὸ ὅποιον ἠγόρασε μὲ ὀλίγα χρήματα συναχθέντα διὰ πολλῶν καὶ μεγάλων οἰκονομιῶν. Ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ὁ Ἰάκωβος ἠγείρετο ἐν μέσῳ τῆς νυκτός, ἤνοιγε τὴν θύραν τῆς πατρικῆς καλύβης καὶ κατηυθύνετο εἰς τὸ παράλιον. Ἐκεῖ δὲ ἐνῶ τὰ κύματα ἐμυκῶντο πενθίμως κυλιόμενα πρὸ τῶν ποδῶν του, προσεπάθει νὰ ἐκφράσῃ διὰ τοῦ βιολίου του τὰς «φωνάς» τὰς ὁποίας ἥκουεν ἀπὸ τοὺς μυχοὺς τῆς καρδίας του. Καὶ μολονότι δὲν εἶχε τέχνην καὶ ἡ φαντασία του ἦτο τεταραγμένη, οὐχ ἥττον ἐνίοτε ἠκούοντο ἀποσπάσματα τινα γλυκυτάτης μελωδίας, ἐμπνεόμενα ὑπὸ τῆς ψυχῆς του, μυστηριώδη, ἀλλόκοτα καὶ ἄλλοτε μὲν τραχέα καθὼς οἱ ἀπόκληρνοι βράχοι τοῦ παραλίου, ἄλλοτε δὲ λεῖα καὶ τερπνὰ ὡς ἐλαφρὸς θαλάσσιος ζέφυρος. Πόθεν ἄρα γὰρ ἐδιδάσκετο ὅλα ταῦτα; μήπως ἤξευρε καὶ αὐτός! Εἶχε δίκαιον ἡ ἀδελφὴ του· τὸ ἡσθάνετο καὶ αὐτὸς ὅτι κατεῖχετο τῶντι ὑπὸ δαίμονος, ὅστις ἐν τῇ μοναξίᾳ κατεκυρίευν ὅλας αὐτοῦ τὰς αἰσθήσεις καὶ παρορμῶν αὐτὸν εἰς ἕξαιλλον ἐνθουσιασμόν ἐδόνιζε τὰς ἀποκρύφους χορδὰς τῆς ψυχῆς του. Οὐδὲν δ' ὑποκεκλεμμένον ἐνυπῆρχεν εἰς τὰ αὐτοσχεδιάσματα ταῦτα, καὶ ἂν τὰ ἥκουεν ἔμπειρος μουσικὸς ἤθελε θαυμάσει ἀπέναντι τόσης ἀμαθείας καὶ εὐφυΐας ἐνταυτῷ. Ὁ Ἰάκωβος τῶντι ἄλλην μουσικὴν δὲν ἤξευρε παρὰ ὀλίγα βρετονικὰ ἄσματα, τὰς κωδωνοκρουσίας τοῦ Σαινμάλο, τοὺς ψαλμοὺς τῆς ἐκκλησίας καὶ τὴν βοήν τοῦ πολυθρόγγου τὰς κυριακάς.

Ἐν τούτοις ὁ ἐφημέριος τοῦ χωρίου ἐπισκεπτόμενος συνεχῶς τὴν οἰκογένειαν τοῦ ἀλιέως, παρετήρησε τὸ ἀποπλανημένον καὶ λυπηρὸν ἦθος τοῦ Ἰακώβου, ἔμαθε δὲ ταῦτο χρόνως ὅτι τὸ παιδίον ἐγίνετο ὁσημέραι μισάνθρωπον καὶ ἀπέφυγε τὴν συναναστροφὴν τῶν δημηλίκων του καὶ ὅτι, περιστάσεως τυχοῦσης, κατέβαινε μετ' ἀνεκφράστου χαρᾶς εἰς τὴν ἔρημον παραλίαν καὶ ἐκεῖ ἐρέμβαζεν ὥρας ὁλοκλήρους ἀτενίζων τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν ἀχανῆ ὠκεανόν. Ἡ δὲ Ζακελίνα βλέπουσα τὸν ἀδελφόν της ἀντικείμενον γενόμενον τῆς προ-

σοχῆς τοῦ ἱερέως, ἐθεώρησεν ἀπαραίτητον καθήκον νὰ ἐκμυστηρευθῇ τὰ πάντα, καθόσον μάλιστα ἡσθάνετο ἐλεγχον συνειδότος διὰ τὴν ἀγοράν τοῦ βιολίου, νομίζουσα ὅτι συνετέλεσε καὶ αὕτῃ εἰς τὴν ἀποπλάνησιν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς. Ὁ ἱερεὺς ἀκροαθεὶς αὐτὴν προσεκτικῶς, ἐζήτησε νὰ ὑπάγῃ πλησίον τοῦ δωματίου τοῦ Ἰακώβου, μίαν ἡμέραν καθ' ἣν οὗτος, νομίζων τοὺς γονεῖς του ἀπόντας τῆς οἰκίας, παρεδίδοτο ἀυσυπόλωτος εἰς τὸ προσφιλὲς αὐτοῦ πάθος. Φθάσας δὲ πλησίον καὶ ἀκούσας, κατεγοητεύθη τοσοῦτον, ὥστε ἀνέκραξεν· «Εἶναι κρίμα τὸ παιδίον αὐτὸ νὰ γίνῃ ἀλιεὺς, διότι ἔχει ἐν ἑαυτῷ θεῖαν ἔμπνευσιν, καὶ πρέπει νὰ τὸν συνδράμωμεν ὥστε μίαν ἡμέραν νὰ κατασταθῇ μέγας τῆς ἐκκλησίας μελοποιός, ἡ δὲ Βρεττανία θὰ δοξασθῇ, παράγουσα μετὰ τόσῃ λαμπρότητος ἐφάμιλλον τοῦ Δαβαστιανοῦ Βάχ, τοῦ Χάνδελ καὶ τοῦ Χάυδν.

Πεισθεὶς ὁ ἅγιος οὗτος ἄνθρωπος ὅτι ὁ Θεὸς πρὸς περισσοτέραν του δόξαν τῷ ἀνέθηκε τὴν φροντίδα τῆς ἀνατροφῆς τοῦ ἐκτάκτου τούτου νέου, διακοίνωσε τὰ αἰσθηματὰ του πρὸς τοὺς γονεῖς τοῦ τέκνου. Ὁ πατὴρ εἰς τὴν εἰδησιν ταύτην, ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν, ἀλλ' ἡ μήτηρ δὲν ἀμφέβαλλε ποσῶς καὶ συνεμερίσθη ἀμέσως τὴν γνώμην τοῦ ἱερέως. Συλλογίζομένη δὲ τὸ μέλλον ἐσκίρτα ἀπὸ χαρὰν ἡ καρδία τῆς καὶ διὰ τῆς πτερυγίζουσας φαντασίας προέβλεπε τὴν δόξαν τοῦ υἱοῦ τῆς. Ἡ Ζακελίνα προσκληθεῖσα εἰς τὸ συμβούλιον, εἶπεν ὅτι εἶδε καὶ ὅτι ἤκουσεν. Ἐπανέλαθε τὰς ἐκμυστηρεύσεις τὰς ὁποίας συχνότατα τῇ ἔκαμεν ὁ ἀδελφός τῆς, ὡμίλησε περὶ τῶν νυκτερινῶν του ἐκδρομῶν ἐπὶ τῶν παραλίων καὶ περὶ τῆς ἐπιθυμίας του νὰ γείνη μέγας μελοποιός, ἥτις καθημερινῶς ἀπὸ τινων ἐτῶν κῆζαν.

Προσεκάλεσαν εἰδήμονάς τινες τῆς μουσικῆς καὶ ὁ Ἰακώβος παρεκλήθη νὰ παίξῃ ἐπὶ παρουσίᾳ των οἱ τεχνῖται οὗτοι ὅταν αὐτὸς ἀπεσύρθη διεκρήρουν ἀμιλλώμενοι ὅτι τὸ παιδίον θὰ γείνη μίαν ἡμέραν μέγας ἄνθρωπος, καὶ ὅτι θὰ ἡδίκουν αὐτὸν καὶ τὴν πατρίδα καὶ θὰ ἡμάρτανον πρὸς τὸν Θεόν, ἐὰν ἀπέκρυπτον εἰς τὴν τέφραν σπινθῆρα σταλέντα ἐπὶ τῆς οικογενείας των, ὡς οὐρανὴν χάριν.

Ὁ Ἰακώβος διέτρεχε τότε τὸ δέκατον τρίτον ἔτος τῆς ἡλικίας του· ὁ πατὴρ του ἀντέταττεν ἀκόμη δυσκολίας τινάς· δὲν εἶχε ποσῶς χρήματα καὶ ἡ μουσικὴ ἀνατροφή τοῦ υἱοῦ του ἔμελλε νὰ στοιχίσῃ πολὺ ἀκριβὰ· ὅταν δὲ ὁ Ἰακώβος θὰ ἔλθῃ εἰς θέσιν νὰ κερδίῃ, ἡ μήτηρ του καὶ αὐτὸς δὲν θὰ ὑπῆρ-

χον ἴσως πλέον, καὶ ἐὰν ἐπέζων, ὁ Ἰακώβος γινόμενος ἐνδοξος ἄνθρωπος θὰ τοὺς ἐλησμονέει καὶ ἴσως θὰ τοὺς περιεφρόνει, ὅπερ θὰ τοὺς θανάτωνε διπλῶς.

Ἡ Ζακελίνα καὶ ἡ μήτηρ τῆς συνηγόρουν ὑπὲρ τοῦ Ἰακώβου· ἐπεκαλοῦντο τὴν ἐξαίρετον καρδίαν του καὶ κατεπολέμουν τὰς ὑποψίας καὶ ἀμφιβολίας τοῦ γέροντος, ὅστις ἐνδόσας ἐπὶ τέλους συγκატένευσεν εἰς ὅτι ἤθελον μετὰ βαθυτάτου στεναγμοῦ.

Ὁ Ἰακώβος ἔκαμε στοιχειώδεις τινὰς σπουδὰς παρὰ τινι μουσικῷ τοῦ Σαινμάλο. Ἀργότερα τὸν ἔστειλαν εἰς Σαιντ-Βριέν, καὶ ἐπὶ τέλους εἰς Ἰέννην. Ὁ ἱερεὺς τὸν ἐσύστησεν εἰς τινὰ ἐπίσκοπον, ὅστις τὸν εἰσήγαγε εἰς θρησκευτικὴν τινὰ οἰκίαν παρὰ τινι μελομανεῖ ἀγάμῳ. Οὗτος ἐλογίσθη εὐτυχὴς καὶ ὑπερηφανεύθη, καλλιεργῶν εἰς τὴν οἰκίαν του τὸ ἄνθος τοῦτο τῆς μεγαλοφυΐας, ὡς τις ἐραστὴς λειρίων ζηλευόμενος ὑφ' ὧν τῶν ἐναντίων του, κατῳρῶσε τυχαίως νὰ καθέξῃ συλλογὴν ἀνθέων τοῦ γένους τούτου ἄγνωστον μέχρι τοῦδε. Ἐν τούτοις ὁ Ἰακώβος ἤρχισε νὰ στενοχωρῆται εἰς τὰ τυπικὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, τὴν ὁποίαν ἡγάπα διὰ τὸ ὕψος τῆς καὶ τὴν αὐστηρὰν ἀπλότητά της, ἀλλὰ καὶ δὲν ἤρκειτο, καθόσον αὐτὴ ἀπέκρυπτε καὶ ἄφινεν ἀκαλλιεργήτους ἄλλας μουσικὰς χάριτας.

Ἄν καὶ διέκοψε μετ' ἐπιμελείας πᾶσαν αὐτοῦ σχέσιν μετὰ τῆς βεβήλου κοσμικῆς μουσικῆς, ὁ νέος ὅμως πολλάκις ὑπέκλεπτεν ὥρας καὶ κατεγίνετο μετ' ἐπιμελείας εἰς τὰ μετεγενέστερα ἀριστουργήματα τοῦ Μοζάρτ, τοῦ Βετόβεν, τοῦ Βέμπερ καὶ τοῦ Μαγερβέρου, τὰ δὲ ὀλίγα τὰ ὁποῖα ἔμαθεν ἐκ τῆς μουσικῆς τούτων ἠνοῖχεν ἐνώπιόν του σάδιον εὐρὺ πρὸς ὃ ἔστρεφε τὸ βλέμμα μὲ εἰδός τι ἀπληστίας καὶ μετεφέρετο διὰ τῆς φαντασίας ἀπὸ τῆς εἰς ἐξηντλημένας παραδόσεις περιωρισμένης πεζῆς τέχνης, εἰς σφαῖραν ἀγνώστου τέως κόσμου.

Ὁ Ἰακώβος ἔβλεπε μακρόθεν τοὺς Παρίσιους. Οἱ Παρίσιοι ἐγένοντο τὸ ἀντικείμενον τοῦ στοχασμοῦ του· ἀλλ' εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκείνων, οἵτινες δι' ὀμματος ζηλοτύπου ἔβλεπον τὴν θλάστησιν τῆς μεγαλοφυΐας του, οἱ Παρίσιοι ἦσαν ἡ ἄβυσσος τῆς καταστροφῆς του· ὅθεν ἐκρυπτε τὸν οἰστρόν του εἰς τὰ ἐνδόμυχα τῆς καρδίας του, ἀλλ' οὐδὲν ἀκαταμαχητότερον τῶν ἐπιθυμιῶν τῶν ἐπὶ πολὺ τρεφομένων ἐν τῷ μυθῷ τῆς καρδίας μας.

Ὁ Ἰακώβος συνεπλήρῳσεν ἤδη τὸ εἰκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του. Ὁ πατὴρ του ἀπὸ πολλῶν ἤδη μη-

νων εἶχεν ἀποθάνει· ὅθεν ἦτο υπεύθυνος διὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἀδελφῆς του καὶ τῆς γράϊας μητρός του, αἵτινες μετὰ κόπου ἐπορίζοντο τὰ πρὸς τὸ ζῆν, κατασκευάζουσαι δίκτυα, ὡσάκις δὲν ἐπώλων εἰς τὴν ἀγορὰν τὰ λαχανικὰ τοῦ μικροῦ των κήπου. Ἄλλως τε ὁ Ἰάκωβος δι' ἑαυτὸν δὲν εἶχεν οὐδεμίαν ἀνάγκην, διότι ἐξ ἧ' ἐν ἱένῃ παρὰ τῷ γηραίῳ ἀρχοντι, ὅστις τὸν εἶχεν υἱοθετήσῃ, καὶ ἐσκέπτετο μάλιστα νὰ τὸν καταστήσῃ καὶ κληρονόμον του, ἐὰν δὲν ἐξήρχετο τῶν κόλπων τῆς μουσικῆς ὀρθοδοξίας.

Ἀλλ' ἡ προστασία αὐτῇ ἤτις ἀπὸ ἡμέραν εἰς ἡμέραν μεταβάλλετο εἰς αὐστηροτέραν κηδεμονίαν, διήγειρεν ὑποκόφους ἀναστατώσεις εἰς τὴν πλήρη ἀνεξαρτησίας καὶ ὑπερηφανείας ἐκείνην ψυχὴν. Τοιαύτῃ κηδεμονείᾳ ἐβάρυνε καὶ ἠνώχλει καθ' ὑπερβολὴν τὸν νέον, διότι ἡσθάνετο ὅτι κατήντησε τὸ ἀντικείμενον εἶδους τινὸς ἀγοραίου καὶ ἐφρούαττεν ὑπὸ τὰ ἱερά αὐτὰ σπάργαντα διὰ τῶν ὁποίων διερροῦντο διὰ παντὸς νὰ τὸν περιβάλλωσιν, ἡ δὲ ἐνθερμος φύσις τοῦ ζητοῦσα τὴν πτῆσίν της ἀντεπάλασε μετὰ θλίψεως, διότι ἡ ἐλευθερία εἶναι κατ' ἐξοχὴν τὸ στοιχεῖον τῆς μεγαλοφυΐας.

Ἐν μιᾷ λοιπὸν τῶν ἡμερῶν μετὰ ἐπίπληξιν τοῦ γέροντος μουσικοῦ, γενομένην αὐτῷ ἕνεκεν ἐνὸς ἄσματος τοῦ Βεθόθεν, τὸ ὅποτον ἐτόλμησε νὰ παίξῃ, οὗτος δὲν ὑπέφερε πλέον, ἀλλὰ συνήθροισεν τὰ πράγματά του καὶ ἀνεχώρησε. Τοῦτο πάντας ἐξέπληξε καὶ ὁ ἱερεὺς τοῦ Σαινμάλο, εἰδοποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου, ἐκτύπη τὴν κεφαλὴν εἰς τὸν τοῖχον καὶ μετενόησε διότι ὥθησε τὸν Ἰάκωβον πρὸς τὰ ἔργα τοῦ Σατανᾶ· δὲν ἤξευρε δὲ τίνι τρόπῳ ν' ἀναγγεῖλῃ τὴν εἰδησιν ταύτην εἰς τὴν μητέρα τοῦ φυγάδος. Ὁ Ἰάκωβος εὐτυχῶς ἀπέφυγε πᾶσαν ξένην εἰδοποίησιν, διότι τὴν παραμονὴν τῆς ἀναχωρήσεώς του ἔγραψε τὴν ἀπόφασίν του εἰς τὴν μητέρα του· ἐκθέτων ἐν ἐκτάσει τὰ αἴτια, καὶ προσπαθῶν διὰ τρυφερωτάτων λέξεων νὰ τὴν βεβαιώσῃ περὶ τοῦ μέλλοντός του· τόσον δ' ἐπέτυχεν εἰς τοῦτο ὥστε ἡ μήτηρ του ἐχάρη πολὺ διὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην τοῦ υἱοῦ της. « Ἐν τούτοις εἶπε σκεφθεῖσα, νομίζω ὅτι ὁ Ἰάκωβος ἔκαμε καλὰ διὰ χαρακτῆρα ὡς τὸν ἰδικόν του, τοιαύτη ζωὴ ἦτον ἀνυπόφορος. » Οὐδὲν δὲ ἀνέφερεν εἰς τὸν ἱερέα περὶ τοῦ πῶς ἐθεώρει τὰ πράγματα· ἀλλ' ὅταν ὁ ἅγιος ἐκεῖνος ἀνθρώπος τῇ ἐξεικόνισεν ὅλας τὰς διαφθοράς καὶ τοὺς κινδύνους, οἵτινες περιέμενον τὸν υἱόν της εἰς τὴν ἄλλην αὐτὴν Βαβυλῶνα, ὅταν τὴν ἐβεβαίωσεν ὅτι διέτρεχε τὸν συντο-

μώτερον δρόμον πρὸς τὴν κόλασιν, ἐλυπήθη πολὺ καὶ « ὑπάγωμεν, πανοσιότατε, ὑπάγωμεν ἀμέσως. νὰ τὸν σώσωμεν ! » ἀνέκραξε κλιούσχα.

Ὁ ἱερεὺς μετεμελήθη διότι τὴν ἐφόβησε καὶ βλέπων τὴν ἀπελπισίαν τῆς πτωχῆς γυναικὸς, ἐκόλασε τὴν ὁμιλίαν του καὶ ἐπανῆλθε, διὰ νὰ τὴν μετριάσῃ, εἰς τὴν τρομερὰν εἰκόνα τὴν ὁποίαν ἐχάραζε καὶ εἰς τὴν ὁποίαν, πρέπει νὰ τὸ ὁμολογῶμεν δὲν ἦτον ὅλα φαντασιώδη. Ἐν τούτοις δὲν ἐπέτυχεν εἰμὴ κατὰ τὸ ἥμισυ μόνον καὶ σχεδὸν δὲν ὑπῆρξε πειστικός· ἡ πεποθήτης δὲν ὠμίλει αὐτὴν τὴν φορὰν. Ἰππεσθέτη δ' ἀναχωρῶν ὅτι θὰ γράψῃ εἰς διακεκριμένα τινα πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ἴσως κατωρθώσουν νὰ ἐμποδίσουν τὸν Ἰάκωβον ἐπὶ τοῦ κατηφόρου τοῦ ὁλέθρου καὶ νὰ τὸν ἐπαναφέρωσιν, ἐὰν ἦτο ἀκόμη καιρὸς, εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδόν.

« Ἐν τοιοῦτον ἔρχον πνεῦμα, ἀνέκραξεν ἀναχωρῶν, ὁ διάβολος τὸ ὁρέγεται· ἀλλ' ὁ Θεὸς δὲν θὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ τὸ κυριεύσῃ ! »

Ἠγάπα τὸν Ἰάκωβον ὡς τέκνον του, καὶ ἐν τούτοις πύχετο ὑπὲρ αὐτοῦ μετ' ὀλιγωτέρας ζήσεως ἢ ἡ μήτηρ του καὶ ἡ Ζακελίνα, αἵτινες διήγαγον μέρος τῆς νυκτὸς γονατισταὶ καὶ δακρυρροοῦσαι. Αἱ δυστυχεῖς γυναῖκες δὲν ἐβλεπον εἰς τὸν ὀρίζοντα πλέον ἢ σκοτεινὸν βάρανθρον ἐν τῷ ὁποίῳ ὁ Ἰάκωβος ἔμελλε νὰ καταποντισθῇ.

Εὐτυχῶς παρηγορήθησαν ὀλίγον λαβοῦσαι μετὰ τινος ἡμέρας πρώτην ἐπιστολὴν ἐκ Παρισίων. Ὁ Ἰάκωβος τοῖς ἀνήγγειλεν ὅτι εἶχε φθάσει εἰς τὴν πρωτεύουσάν, καὶ συμβουλευθεὶς παρὰ τινος κυρίου πολὺ ὑποχρεωτικοῦ, μετ' οὗ εἶχε συνταξιδεύσει, παρουσιάσθη παρευθὺς παρὰ τῷ ἀρχιμουσικῷ θεάτρῳ τινος τοῦ βουλευαρίου, καὶ ἔλαβε τὴν χηρεύουσαν θέσιν τρίτου βιολοπαίτου ἐπὶ ἀντιμυσθία τριῶν φράγκων καθ' ἐκάστην ἐσπέραν, καὶ ἠδύνατο ἀκόμη νὰ κερδίξῃ ἐν ἑτερον ἀντιγράφων μουσικὴν κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας. Ἀφοῦ τοιοῦτοτρόπως καθυσύχασε τὴν μητέρα καὶ τὴν ἀδελφὴν καὶ τοὺς ἐνέπλησεν τρυφερωτάτων καὶ καλῶν λόγων ὁ Ἰάκωβος τοῖς διηγήθη ἐκ ἐκτάσει τὸ μελόδραμα εἰς τοῦ ὁποίου τὰ παθητικώτερα μέρη ἔλαβε τὴν προτεραίαν μέρος. Ἡ Ζακελίνα καὶ ἡ μήτηρ ἐνόμιζον ὅτι ἦσαν παροῦσαι εἰς τὴν παράστασιν. Τόσον ὁ υἱὸς τοῦ ἀλιέως ἐν τῇ σφοδρότητι τῶν πρώτων του ἐντυπώσεων εἶχε παραστήσει ζωηρῶς ἐπὶ τοῦ χάρτου τὰς συγκινήσεις τῆς ψυχῆς του ! Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Ἰακώβου ἦτο ὀλίγον πυρετώδης, μόλας τὰς βεβαιό-

τητας τὰς ὁποίας περιεῖχε, δὲν ἠδύνατο νὰ καθυσχάσῃ τὴν ταραχὴν τῆς μητρικῆς καρδίας. Τί ἔμελλε νὰ γείνῃ τὸ παιδίον τοῦτο τοῦ αἰγιαλοῦ, τὸ ὁποῖον δὲν ἐγνώριζε πασῶς τὸν κόσμον, ῥιφθὲν ὡς σύντριμμα, μόνον, ἄνευ συμβούλου καὶ πείρας, εἰς τὸν σάλον τοῦτον τῶν παθῶν καὶ ἐλαττωμάτων!..

Ἡ χήρα τοῦ ἀλιέως δὲν ἐτόλμα ν' ἀναγνώσῃ εἰς τὸν ἱερέα τὴν ἐπιστολὴν τὴν ὁποίαν εἶχε λάβει, ἀλλὰ κατέφυγεν εἰς τὸ ψεῦδος, εἰπούσα ὅτι ὁ υἱὸς τῆς προϋτίθετο νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὰ εὐσεβῆ πρόσωπα τὰ ὁποῖα ὁ ἱερεὺς τοῦ ὑπέδειξεν, ἐψεύδετο δὲ κατὰ τὸ ἡμισυ, διότι συνίστα τῶντι πολὺ εἰς τὸν Ἰάκωβον νὰ ὑπάγῃ εἰς ἐπίσκεψιν τῶν νέων τοῦ προστατῶν. Ὁ Ἰάκωβος πρῶτην ἤδη φορὰν ἠρνήθη νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὰς εὐχὰς τῆς μητρός του· μόλις ἐξελθὼν τῶν περιπλοκῶν τοῦ δικηκοῦ, ἐφρικία εἰς τὴν ἰδεαν τοῦ νὰ εἰσέλθῃ πάλιν. Ὅχι! προτιμότερον νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Σαιντράλο καὶ νὰ γείνῃ ἀλιεύς. Ἦν δὲ φύσει θρησκός, μετ' εὐχαριστήσεως ἐξεπλήρου τὴν ἄλλην σύστασιν ἣν τῷ ἔκαμε, τοῦ νὰ ἐξακολουθῇ νὰ λέγῃ τακτικῶς τὴν προσευχὴν τὸ ἐσπέρας, ἐκείνην ἣν ἡ μήτηρ του τὸν ἐδίδασκεν. «Οὕτω θὰ ἦσαι πάντοτε μετὰ τοῦ Θεοῦ, ἔγραφεν ἡ ἐξαίρετος γυνὴ, θὰ σκέπτεσαι περὶ ἡμῶν καθ' ἑκάστην πρὶν κοιμηθῆς καὶ τοῦτο θὰ σ' εὐτυχίσῃ. Ἔσο καλὸς, υἱέ μου, καὶ μὴ ἐξοκεῖλῃς. Ἡ Ζακελίνα καὶ ἐγὼ σ' εὐσυχωρήσαμεν μὴ στενοχωρήσῃς.» Ἡ ἀδελφὴ του εἶχε προσθέσει ὀλίγας γραμμὰς· εἶχε δὲ συγχρόνως ἐσωκλείσει εἰς τὴν ἐπιστολὴν καὶ τὰ ἐκ καθαρῶ χυροῦ ἐνώτιά της. «Νὰ τὰ φυλάξῃς, τῷ ἔλεγε, καὶ ἐὰν λάβῃς ἀνάγκην νὰ τὰ πωλήσῃς δι' ἀγάπην μου.»

Ὁ Ἰάκωβος ἡσπάσθη μετὰ σεβασμοῦ τὰς γραμμὰς ταύτας, αἵτινες διετῆρουν εἰσέτι τὰ ἴχνη μακρυνῶν δακρύων, καὶ δὲν ἔχασε τὸ θάρρος του, ἀλλ' ἐξεναντίας ἡσθάνθη γεννωμένην εἰς τὴν καρδίαν του σταθεράν καὶ ἀνδρικὴν ἀπόφασιν. Θὰ ἐργασθῶ ἀόκνως ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν, καὶ ἐλπίζω ταχέως νὰ τὰ φέρω πλησίον μου! Ἀχ! πόσον θὰ εἴμεθα οἱ τρεῖς εὐτυχεῖς τότε!» ἔλαβε δὲ τὰ ἐνώτια τῆς Ζακελίνας καὶ ἀφοῦ τὰ ἡσπάσθη τὰ ἐφύλαξε μετ' ἐπιμελείας ὥστε νὰ τὰ ἐπανεύρῃ ἐκείνη ὅταν ἔλθῃ.

Ποία δὲ ἦτο ἡ φιλοδοξία του; Ὁ Ἰάκωβος ἔλεγεν ὅτι ἑκατὸν φράγκα κατὰ μῆνα τῷ ἐξήρουν νὰ ζήσῃ, ὅτι θὰ εὕρισκεν ἀναμφιδόλως, χάρις εἰς τὰς σχέσεις τῆς ὀρχήστρας, μαθήματα τινα βιολίου καὶ διὰ τοῦτο εἶχεν ἀποταθῇ πρὸς τὸν διευθυν-

τὴν τοῦ θεάτρου, ὅστις τὸν ἐβεβαίωσεν ὅτι θὰ τὸν συστήσῃ εἰς πρῶτην εὐκαιρίαν. Μὲ τὸ προῖον τῶν μαθημάτων καὶ μὲ ἄλλας τινας οἰκονομίας ὁ Ἰάκωβος ἐδύνατο ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν νὰ εἰσχωρῇ εἰς τὴν πλατείαν τοῦ Μελοδράματος. Ἀλλ' ἡ φαντασία τοῦ ἀνυψοῦτο πρὸ πάντων εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ Θεία Πρόνοια μετὰ ἐν ἡ δύο ἔτη θὰ τοῦ ἀπέστειλεν ἐκδότην τινα, ὅστις ἀγοράζων τὰ πρῶτα μουσικὰ δοκιμὰ τοῦ θ' ἀνταμείψῃ οὕτω τοὺς ἀγῶνάς του· θὰ ἐγνώριζετο διὰ τῶν μικρῶν μουσικῶν ποιημάτων του «Τὰ θλασσινὰ ἄσματα.» Θὰ ἀνεπόλει ἐν αὐτοῖς τὴν παιδικὴν του ἡλικίαν καὶ τὴν Βρεττανίαν, προσφιλῇ πάντοτε εἰς τὴν καρδίαν του. Αἱ παραδόσεις δὲν ἤρχοντο, ἀλλ' ὁ Ἰάκωβος εἶχε προβιδασθῇ εἰς τὴν ὀρχήστραν τοῦ βουλεβαρίου· ἦτο δεύτερος βιολοπαίκτης. Ἡ ἐλπίς του ὅμως πάντοτε τὸν ἔφερε μακρύτερα, ἐπεθύμει νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ Λυρικὸν θέατρον, ὅπου τοῦλάχιστον ἠδύνατο ἐνίοτε νὰ λαμβάνῃ μέρος εἰς τὰ ἀριστουργήματα τοῦ Βέρπερ, τοῦ Γλουκ ἢ τοῦ Μοζάρτ. Ἡ ὀρχήστρα τοῦ θεάτρου τοῦ βουλεβαρίου δὲν τοῦ ἤρσκα πλέον. Τοῦ ἐφαινετο πληκτικὸν ν' ἀκούῃ καθ' ἑκάστην ἐσπέραν τὸ αὐτὸ μέρος, νὰ συντροφύκῃ κατὰ tremolo εἰς τὰ αὐτὰ παθητικὰ μέρη εἰκοσι, τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα κατὰ συνέχειαν ἡμέρας. Τοῦ ὠκεανοῦ ἡ βοή σινεχῶς ἀκουομένη δὲν προξενεῖ ἀηδίαν· ἀλλὰ τοῦ μελοδράματος!

«Πῶς ἠδυνήθη ἔξω καὶ ἐπὶ μίαν στιγμὴν νὰ θαυμάσω τοῦτο;» ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν γελῶν διὰ τὴν ἀπάτην του. Παιδίον τῆς ἐλευθέρως φύσεως καὶ τοῦ λαοῦ ὁ Ἰάκωβος ἀνῆκεν εἰς αὐτὸν κατὰ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἀπλότητα τῶν συγκινήσεών του, ἀλλὰ κατὰ τὸ πνεῦμα, τὴν αἴσθησιν καὶ τὴν λεπτότητα τῆς κρίσεως, ἥτις εἶναι ἡ ἀφῆ τῶν εὐαίσθητων ψυχῶν, ἀνῆκεν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ὄντων τῶν νευρωδῶν καὶ αἰσθητικῶν, τῶν λεπτῶν καὶ βεβωδῶν, τὰ ὁποῖα ὀνομάζουσι ποιητάς. Ἐκ τοῦ εὐτυχοῦς τούτου μίγματος τὸ μέλλον ἠδύνατο ὑπὸ αἰσίους οἰωνοὺς νὰ ἐξάξῃ νέας τινας ἐρωτήσεις. Ποίας ἐπιβρόας τὸ γεννώμενον τοῦτο πνεῦμα ἔμελλε νὰ ὑποστῇ, καὶ κατὰ τίνας τύπους ἔμελλε νὰ σχηματισθῇ κατ' ἀρχάς; Τί ἔμελλε νὰ γείνῃ ὁ εὐθραυστος ἐκεῖνος ὀργανισμὸς τοῦ καλλιτέχνου, παραδιδόμενος εἰς τὰς τυφλὰς πάραφορας τῆς τύχης; Ποιοὶ ἄνθρωποι, ποῖα συμβάντα, ποῖαι περιστάσεις; θὰ ἐπηρεάσωσι τὴν τύχην του;

Ὁ Ἰάκωβος μίαν μόνην ἰδέαν εἶχε, καὶ ἡ ἰδέα

αὐτὴ περιεκυκλοῦτο ἀπὸ κινδύνους καὶ συμβάντα. ἔκοιμᾶτο ὡς ταξιδιωτὴ· τις πεπλανημένος ἐν τῷ μέσῳ κρημνῶν πλησίον ἐρπετῶν καὶ τήξεων, ἔκοιμᾶτο μὲ τὴν διπλὴν πίστιν τῆς μεγαλοφυΐας καὶ τῆς νεότητος. Καθ' ἑκάστην ἐσπέραν προσήυχετο, καὶ ἡ πλησιεστέρα αἵτησίς του εἰσηκούετο. Μετέβη ἀπὸ τῆς ὀρχήστρας τῆς Εὐθυμίας εἰς ἐκείνην τοῦ Λυρικοῦ Θεάτρου. Αὐτὸς ὁ Θεὸς τὸν ὠδήγησεν. Ἡ πίστις του ἐδιπλασιαζέτο ἐπὶ πλεόν καὶ ἤϋξανεν ἐκ τῆς ἐπιτυχίας ταύτης. Τὸ Μελοδραμα ἀναμφιβόλως δὲν ἦτο μικρὸν πρᾶγμα.

Ἐν τούτοις αἱ ἐπιστολαὶ τὰς ὁποίας ἔστειλεν εἰς Σαινμᾶλο ἐνέφαινον τὴν εὐτυχίαν αὐτὴν γαλήνην τῆς ψυχῆς του. Ἡ Μήτηρ του καὶ ἡ Ζακελίνα εἶχον ἤδη ἐντελῶς καθησυχᾶσαι. Αἱ ἀπαίσιαι προβήσεις τοῦ ἱερέως ἐξηλείφθησαν ἀπὸ τὸν νοῦν των. Ποία δὲ ὑπῆρξεν ἡ χαρὰ των ὅταν μετὰ ἑξ μῆνας ὁ Ἰάκωβος ταῖς ἀνήγγειλεν ὅτι εἶχε δύο παραδόσεις τὴν ἐβδομάδα εἰς ἑν ἐκπαιδευτήριον, ἑκάστη τῶν ὁποίων ἀπέφερε τέσσαρα φράγκα; Ὁκτὼ φράγκα καθ' ἐβδομάδα, τριάκοντα δύο φράγκα κατὰ μῆνα καὶ προσέτι τὴν πληρωμὴν του ἐκ τοῦ Λυρικοῦ Θεάτρου! Ἡ θέσις του ἦτο τόσον καλὴ, ὥστε ἔβλεπε πραγματοποιούμενον τὸ σχέδιόν του, ὅπερ πρὸ πολλοῦ ἔτρεφε, τὸ νὰ φέρῃ τὴν μητέρα του καὶ τὴν Ζακελίαν πλησίον του. Ἡδύναντο νὰ ζήσωσιν οἰκονομικᾶ ἄλλως τε ἡ Ζακελίνα θὰ ἐμάνθανε νὰ κεντᾷ, καὶ τὸ καθ' ἑαυτὴν ἠδύνατο χωρὶς νὰ κουράζηται νὰ κερδίῃ ὀλίγα χρήματα.

(*Ἡ συνῆχεια εἰς τὸ προσεχὲς φυλλάδιον*).

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΜΟΡΟΖΙΝΗΣ

Ο ΠΕΔΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟΣ.

Τὸ ἀρχικὸν ὄνομα τῆς οἰκογενείας Μοροζίνης πολὺ ἀμφισβητεῖται. Τινὲς παραδέχονται ὡς γενάρχην Μορόζην τινὰ μνημονευόμενον ἐν ἔτει 697 ὑπὸ τινος χειρογράφου *Χρονικοῦ τῆς Εὐρετίας* (1), ὡς ἓνα τῶν δώδεκα πατρικίων τῶν ἐκλεξάντων τὸν πρῶτον Ἐνετὸν δόγην Παῦλον Ἀναφέσταν. Εἰς τὴν περιφανῆ ταύτην οἰκογένειαν ὀφείλει ἡ Ἐνετικὴ δημοκρατία τέσσαρας δόγας, καὶ πολλοὺς διασήμεους στρατιωτικοὺς καὶ πολιτικοὺς ἄνδρας.

Ὁ Φραγκίσκος Μοροζίνης, εἰς τῶν παραδόξων ἐκείνων ἀνδρῶν, οἵτινες ἐν τῇ παρακμῇ τῆς ἐκείνων πατρίδος διακτηροῦσι τὰ ἀρχικὰ ῥήθη, τὰ ὁποῖα κατὰ τοὺς ὠραιότερους χρόνους ὑπῆρξαν ἡ ἀληθὴς αἰτία τῆς εὐημερίας, ἑκατοστὸς ἔννατος δόγης τῆς Ἐνετίας, καὶ ὁ ἐπιστημότερος στρατηγὸς τοῦ 17. αἰῶνος ἐγεννήθη ἐν Ἐνετίᾳ ἐν ἔτει 1618. Εἰκοσσετῆς ἐξημερίαισε πλοίαρχος γαλέρας διακριθεὶς εἰς τοὺς κατὰ τῶν Τούρκων συχνοὺς πολέμους. Ἐν ἔτει 1651, ἀποθανόντος τοῦ ἀρχιστρατήγου Μοκσνίγου, ἡ ἀνωτάτη διοίκησις τῶν στρατῶν καὶ στόλων τῆς δημοκρατίας ἀνετέθη εἰς τὸν Φραγκίσκον, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα πρότερον ἐπιφανὲς, ἐμελλεν ἔν' ἀναλάμψῃ μετὰ μεγαλύτερας λαμπρηδόνος κατὰ τὸν ἐπισυμβάντα πόλεμον. Παραλαβὼν τὴν διοίκησιν ὁ θερμουργὸς νέος διέδραμε λεηλατῶν τὰ παράλια τοῦ Ἀρχιπελάγους, κατέστρεψε δύο Τουρκικοὺς στόλους πρὸ τῶν Δαρδανελλίων, ἐκυρίευσεν τὰς νήσους Τένεδον, Λήμνον, Σχμοθράκην, Νάξον, ὡς καὶ πολλὰς ἄλλας ἐν Ἀσίᾳ καὶ Πελοποννήσῳ. Ἀλλ' ἡ νικητήριος ὁρμὴ τοῦ Μοροζίνη ἀπέτυχεν ἐνώπιον τῆς Μονεμβασίας καὶ τῆς Εὐβοίας, καὶ ἐνίκηθη ὁλοτελῶς ἐνώπιον τῆς Κρήτης (25 Αὐγούστου 1660). Πρὸς ἐπικλῆσιν τῆς ἀτυχίας του, ἡ πανώλης κατέστρεψε τὸν στρατὸν του, καὶ ὁ ἐπιδέξιος μέγας Βεζύρης Μεχμέτ Κιουπρουλῆς ἐπανέκτησε τὴν Τένεδον, Λήμνον καὶ Σχμοθράκην. Αἱ καταστροφαὶ αὗται ὑπῆρξαν τόσον μεγάλαι, ὥστε ὁ Μοροζίνης ὀργισθεὶς κατεδίκασεν εἰς θάνατον τὸν προβλεπτὴν τοῦ στόλου Ἀντώνιον Βάρβαρον. Ὁ Βάρβαρος ἀνέκοψε τὴν ἀπόφασιν ἐνώπιον τῆς γερουσίας, ἥτις συνειδυῖα τὸ παράνομον οὐ μόνον ἠκύρωσεν αὐτὴν, ἀλλὰ καὶ διάδοχον τοῦ Φραγκίσκου διώρισε τὸν ἀδελφόν του Γεώργιον Μοροζίνην.

Κατὰ τὸν Μάιον τοῦ 1666 ὁ Φραγκίσκος ἀνεκλήθη εἰς τὴν διοίκησιν, ἀνατθείσας αὐτῷ τῆς ὑπερασπίσεως τῆς Κρήτης κατὰ τῶν ἐπανειλημμένων ἐφοδῶν τῶν Τούρκων. Τριετὴς λυσσώδης πολιορκία πρὸ τῆς Κρήτης ἐτηρήθη. Ὁ νοῦς ἰλιγγιᾷ εἰς τὴν ἐξιστόρησιν τοῦ τρομεροῦ ἐκείνου πολέμου. Ἐξήκοντα ἐννέα ἐφοδοὶ, ὀγδοήκοντα ἐξοδοὶ, καὶ χίλια τριακόσια ἐξήκοντα τέσσαρες ἐκρήξεις ὑπονόμεων ὑπῆρξαν τὰ τρομερὰ μέσα ἀμφοτέρων τῶν διαμαχομένων μερῶν. Ἡ Κρήτη μετεβλήθη εἰς σωρὸν ἐρειπίων ποτισθέντων μὲ τὸ αἷμα τριάκοντα χιλιάδων χριστιανῶν, καὶ ἑκατὸν δέκα χιλιάδων Τούρκων ἐπὶ τέλους δὲ ὁ Μοροζίνης ἐνδοὺς εἰς τὴν ἀκατάσχετον τῶν Τούρκων ὁρμὴν.

(1) Cronica della Magnifica citta di Venezia.